

**MIEJSKI PROGRAM
WSPIERANIA RODZINY
dla Miasta Siemiatycze
na lata 2019 - 2021**

1. WSTĘP

Miejski Program Wspierania Rodziny dla Miasta Siemiatycze na lata 2019 - 2021 jest dokumentem uwarunkowanym prawnie. Obowiązek opracowania 3-letniego programu wynika wprost z art. 176 pkt 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2018 r. poz. 998 ze zm.).

Zgodnie z ww. artykułem, do zadań własnych gminy należy:

- 1) opracowanie i realizacja 3-letnich gminnych programów wspierania rodziny;
- 2) tworzenie możliwości podnoszenia kwalifikacji przez asystentów rodziny;
- 3) tworzenie oraz rozwój systemu opieki nad dzieckiem, w tym placówek wsparcia dziennego, oraz praca z rodziną przeżywającą trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych przez:
 - a) zapewnienie rodzinie przeżywającej trudności wsparcia i pomocy asystenta rodziny oraz dostępu do specjalistycznego poradnictwa,
 - b) organizowanie szkoleń i tworzenie warunków do działania rodzin wspierających,
 - c) prowadzenie placówek wsparcia dziennego oraz zapewnienie w nich miejsc dla dzieci;
- 4) finansowanie:
 - a) (uchylona)
 - b) podnoszenia kwalifikacji przez asystentów rodziny,
 - c) kosztów związanych z udzielaniem pomocy, o której mowa w art. 29 ust. 2, ponoszonych przez rodziny wspierające;
- 5) współfinansowanie pobytu dziecka w rodzinie zastępczej, rodzinnym domu dziecka, placówce opiekuńczo-wychowawczej, regionalnej placówce opiekuńczo-terapeutycznej lub interwencyjnym ośrodku preadopcyjnym;
- 6) sporządzanie sprawozdań rzeczowo-finansowych z zakresu wspierania rodziny oraz przekazywanie ich właściwemu wojewodzie, w wersji elektronicznej, z zastosowaniem systemu teleinformatycznego, o którym mowa w art. 187 ust. 3;
- 7) prowadzenie monitoringu sytuacji dziecka z rodziny zagrożonej kryzysem lub przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej, zamieszkałego na terenie gminy.

8) (uchylony)

„Miejski Program Wspierania Rodziny” opracowany na lata 2019 -2021 jest kontynuacją realizowanego w cyklach 3-letnich programu wspierania rodziny, przygotowywanego w oparciu o art. 176 pkt 1 ustawy z dnia z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2018 r. poz. 998 ze zm.). Przesłanką uzasadniającą formułowanie programu jest konsolidowanie działań podejmowanych przez jednostkę samorządu terytorialnego przy współudziale innych podmiotów, dla których wiodącym celem jest podejmowanie inicjatyw wzmacniających zasoby rodzin.

Podstawowym zadaniem Miejskiego Programu Wspierania Rodziny w Siemiatyczach jest utworzenie spójnego systemu wspierania dzieci i rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu ról opiekuńczo-wychowawczych. Program wyznacza zespół planowanych działań mających na celu wspieranie tych rodzin w procesie przywracania zdolności do prawidłowego funkcjonowania, w szczególności poprzez pracę z rodziną, oraz zapewnienie pomocy w opiece i wychowywaniu dzieci.

O rodzinie mówimy, iż jest podstawową komórką organizmu społecznego a od jej jakości zależy indywidualny los jednostki a także wartość społeczeństwa. Już w starożytności rozważano, o wewnętrznej strukturze rodziny, o randze tej struktury dla państwa czy narodu. Najdalej idące stwierdzenie teoretyczne głosił Arystoteles, że „w rodzinie jak w soczewce odzwierciedla się całe społeczeństwo” (S. Kawula 2007 r., s. 16). Rodzina to swoistego rodzaju dynamiczny twór rządzący się swoimi prawami, by właściwie scharakteryzować taki organizm warto zastosować pojęcie teorii systemowej – to szczególny rodzaj opisu takich instytucji, jak rodziny, które są postrzegane zarówno jako całość, jak również jako zbiór podsystemów, które w razie potrzeby można potraktować jako odrębne jednostki. W podejściu systemowym do rodziny podkreśla się sieć powiązań, jakie zachodzą pomiędzy wszystkimi jej członkami. Podejście te pozwala uwzględnić rozwój indywidualny poszczególnych członków rodziny, traktowanych, jako podsystemy ale także zmiany rozwojowe całego systemu rodzinnego. Zatem możemy rozwój rodziny rozpatrywać przez pryzmat trzech płaszczyzn: indywidualnej, relacyjnej i całościowej.

Ze względu na czas trwania oddziaływań między podsystemami możemy wyróżnić oddziaływania zarówno krótkotrwałe (interakcje), jak i długotrwałe (relacje). Z uwagi na kierunek oddziaływań można rozróżnić oddziaływania jednokierunkowe lub wzajemne (dwukierunkowe).

Rodzina stanowi integralną część społeczeństwa, stanowi jego najmniejszą, a zarazem podstawową komórkę. Rodzina jest pierwszym i podstawowym środowiskiem wychowawczym dziecka. To tutaj nabywa ono wiedzę o otaczającym je świecie, panujących między ludźmi stosunkach. Uczy się wyrażania swoich uczuć (lęku, obaw, zadowolenia, gniewu) oraz wartościowania co jest dobre, a co złe. Wychowują się w niej kolejne pokolenia, które w późniejszym okresie swojego życia tworzą społeczeństwo. Rodzina kształtuje osobowość młodego pokolenia, postawę społeczną i wyznacza koleje jego losu. Dlatego tak ważne jest zachowanie prawidłowych ról społecznych. Tylko „zdrowa” rodzina jest warunkiem wykreowania młodego pokolenia, które będzie miało poczucie własnej wartości, aspiracji, empatii jak również będzie bazą do budowania kolejnej prawidłowo funkcjonującej najmniejszej komórki społecznej.

Rozpad rodziny, niewydolność wychowawcza, zanikanie poczucia bezpieczeństwa, narastanie konfliktów powodują wzrost negatywnych zjawisk, które wymagają ingerencji z zewnątrz i zaangażowania sił i środków społecznych. Długoletnie przebywanie rodziny w sytuacji kryzysowej może spowodować całkowite zerwanie więzi rodzinnych i umieszczenie dzieci w pieczy zastępczej. Mając na względzie fakt, że rodzina biologiczna jest najbardziej sprzyjającą w prawidłowym rozwoju dziecka, należy zadbać o to, aby ono jak najdłużej w niej pozostało. Dlatego należy wspierać ją w prawidłowym realizowaniu swoich funkcji. Należy podjąć pracę z rodziną w jej środowisku, umieszczenie dziecka w pieczy zastępczej traktując jako ostateczność. Wszelkie działania powinny być prowadzone za zgodą rodziny i przy jej aktywnym zaangażowaniu. Chodzi tutaj o obustronny wysiłek zarówno członków rodziny jak i pracowników instytucji pomocy społecznej (pracownik socjalny, asystent rodziny), zmierzający do przywrócenia naturalnych więzów i normalizacji życia rodzinnego. W swoich działaniach pracownicy socjalni i asystenci rodziny mają za zadanie wspieranie i wspomaganie, a nie zastępowanie rodziców w wypełnianiu ich funkcji opiekuńczo-wychowawczych.

Podstawowym założeniem Miejskiego Programu Wspierania Rodziny na lata 2019 - 2021 jest utworzenie spójnego, scentralizowanego systemu wsparcia dzieci oraz wsparcia rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych. Wszelkie działania służb i instytucji pracujących na rzecz dobra dziecka i rodziny powinny być zintegrowane i uwzględniać prawo do zachowania tożsamości dziecka i jego prawa do utrzymania kontaktów z rodzicami. Realizowane w ramach Programu zadania koncentrować będą się nie tylko na dziecku, ale również na całej rodzinie, jako podstawowej komórce społecznej, przede wszystkim w sytuacjach, gdy dziecko zostanie umieszczone poza rodziną biologiczną, w celu odzyskania przez

nią funkcji opiekuńczej.

Program będzie miał zatem charakter zróżnicowany, zarówno profilaktyczny jak i interwencyjny, w zależności od celów i poszczególnych zadań prowadzących do ich realizacji.

2. PODSTAWA PRAWNA

- ♣ Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2018 r. poz. 998 z póź. zm.);
- ♣ Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t. j. Dz. U. z 2018 r. poz. 1508 i 1693);
- ♣ Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U z 2015 r., poz. 1390);
- ♣ Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (t. j. Dz. U. z 2016 r., poz. 487);
- ♣ Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (t. j. Dz. U. z 2018 r., poz.1030 z późn. zm.);
- ♣ Ustawa z dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem” (Dz. U. Z 2016 r. poz. 1860, 2018r. 1076)
- ♣ Ustawa z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci (Dz. U. z 2018r. poz. 2134)
- ♣ Ustawa dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (Dz. U. z 2017 r. poz. 1952 z późn. zm.)
- ♣ Ustawa z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów (Dz. U. z 2018 r. poz. 554 z późn. zm.)
- ♣ Ustawa z dnia 21 czerwca 2001 r. O dodatkach mieszkaniowych (Dz. U. z 2017 r. poz. 180 z póź. zm.)
- ♣ Strategia rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Siemiatycze do roku 2022 (Uchwała nr IV/16/14 Rady Miasta Siemiatycze z dnia 30 grudnia 2014 r.)
- ♣ Strategia Rozwoju Miasta Siemiatycze do 2020 r. pt. Przedsiębiorcze i przyjazne Siemiatycze. Strategia rozwoju miasta do 2020 r.” (Uchwała nr XL/203/13 Rady Miasta

Siemiatycze z dnia 25 września 2013 r.)

- ♣ Miejski Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2016 - 2020 (Uchwała nr XVI/96/15 Rady Miasta Siemiatycze z dnia 30 grudnia 2015 r.)
- ♣ Program „Rodzina 5+” (Uchwała nr XXXVIII/194/13 Rady Miasta Siemiatycze z dnia 26 czerwca 2013 r.)

3. DIAGNOZA SPOŁECZNA

Punktem wyjścia dla określenia zadań, jakie mają być zawarte w Miejskim Programie Wspierania Rodziny, jest analiza danych o osobach i rodzinach objętych wsparciem na terenie miasta Siemiatycze.

Według danych za rok 2017 Siemiatycze liczą 14 585 tys. mieszkańców. Dzieci i młodzież do 18 roku życia to 2265 osób. Niestety, zgodnie z tendencją występującą w całym kraju, miasto wykazuje ujemny przyrost naturalny.

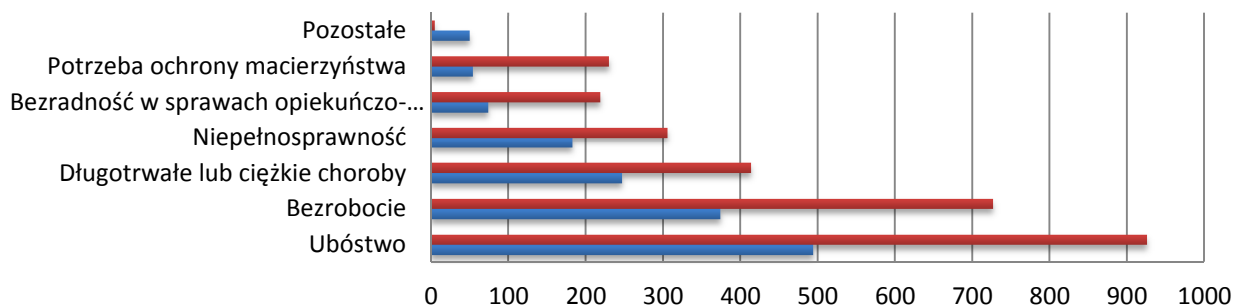
W Powiatowym Urzędzie Pracy w Siemiatyczach zarejestrowanych było 473 mieszkańców Siemiatycz, z ogólnej liczby 1374 zarejestrowanych osób z całego powiatu siemiatyckiego (stan na dzień 13.12.2017 r.). Stopa bezrobocia w powiecie wynosiła 8,3% (6,6% w kraju).

W roku 2017 z różnych form świadczeń z pomocy społecznej skorzystały 1173 osoby z 656 rodzin, co stanowi 8,04% ogółu mieszkańców. W tym:

- świadczenie pieniężne otrzymały 643 rodziny
- pomoc w postaci pracy socjalnej otrzymało 370 rodzin
- świadczenia niepieniężne otrzymały 262 rodziny

Wśród korzystających ze świadczeń z pomocy społecznej było 177 rodzin z dziećmi, a w nich 630 osób. Najczęstsze powody korzystania z pomocy społecznej w 2017 roku to: ubóstwo, bezrobocie, niepełnosprawność, długotrwała choroba, bezradność w sprawach opiekuńczo wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego, a także potrzeba ochrony macierzyństwa.

Najczęstsze powody korzystania z pomocy społecznej w 2017 r.

	Ubóstwo	Bezrobocie	Długotrwałe lub ciężkie choroby	Niepełnosprawność	Bezradność w sprawach opiekuńczo - wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego	Potrzeba ochrony macierzyństwa	Pozostałe
■ Liczba osób w rodzinie	926	727	414	306	219	230	5
■ Liczba rodzin	494	374	247	183	74	54	50

W wielu przypadkach dochodzi do kumulacji niekorzystnych sytuacji życiowych, co istotnie rzutuje na funkcjonowanie rodziny i jej sprawność w wypełnianiu roli opiekuńczo-wychowawczej. Na przykład bezrobocie, które jest głównym czynnikiem sprawczym ubóstwa w rodzinie – jest wydarzeniem życiowym, które powoduje zmianę dotychczasowych wzorów zachowań, ogranicza pole kontaktów społecznych, powoduje uzależnienie finansowe od innych, także od pomocy społecznej. Powoduje poczucie wyobcowania, izolacji społecznej, wiąże się z dużym stresem, co powodować może wiele skutków zdrowotnych (choroby serca, próby samobójcze, choroby psychiczne, alkoholizm). Sytuacja ta dotyka całą rodzinę. Zagrożenie materialnej egzystencji potęguje zjawisko zmiany utartych przyzwyczajzeń – rodzina musi z wielu rzeczy zrezygnować. Zmienia się charakter kontaktów wśród członków rodziny. Jak pisze T. Rymarz (T. Rymarz, Psychospołeczne aspekty funkcjonowania rodzin z problemem bezrobocia, [w:] S. Badora, R. Stojacka-Zuber (red.), Pedagogika wobec problemów opieki i resocjalizacji, Tarnobrzeg 2007, s. 269.): „Stosunkowo często negatywnym zmianom ulega charakter kontaktów bezrobotnego ojca

czy matki z współmałżonkiem i dziećmi. W rodzinach tych łatwo dochodzi do wybuchów złości, kłótni, konfliktów, rzadziej ma miejsce wzajemne zrozumienie i wsparcie. Im dłużej bezrobotni pozostają bez pracy, tym silniej zaznacza się u nich zaniżona ocena własnej wartości. Często dotychczasowy optymizm ojca czy matki zostaje zastąpiony zniechęceniem, frustracją, agresją. Wyniki przeprowadzonych badań upoważniają do stwierdzenia, że długotrwałe bezrobocie powoduje wzrost poziomu neurotyzmu i negatywnie wpływa na więź psychiczną w małżeństwach.”

Kumulacja problemów i napięć w rodzinie czasami prowadzi do przemocy. W 2017 roku procedurą „Niebieskiej Karty” objęto 85 rodzin zagrożonych przemocą. Zespół Interdyscyplinarny opracowywał i realizował plany pomocy dla nich, a następnie monitorował sytuację w tych rodzinach. Udzielono im wsparcia m.in. w takich formach jak praca socjalna, konsultacje psychologiczne, poradnictwo prawne, czy pomoc finansowa. W poszczególnych przypadkach przydzielono asystenta rodziny.

W 2017 roku asystent rodziny miał pod swoją opieką 16 rodzin, w tym 32 dzieci. Główne problemy tych rodzin to bezradność w sprawach opiekuńczo wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego połączona z bezrobociem, alkoholizmem, upośledzeniem umysłowym. Asystent pełni zadanie „koła ratunkowego”, osoby, która może pokazać, że nawet w sytuacji kryzysowej można funkcjonować inaczej. Jego rola polega na całościowym wspieraniu rodziny poprzez zmianę stosunku osób w rodzinie do własnej sprawności, podniesienie ich samooceny, wzbudzenie wiary we własne siły, a także pomoc w wykonywaniu najprostszych czynności związanych z prowadzeniem gospodarstwa domowego. Działania asystenta rodziny mają wspomagać rozwój kompetencji wszystkich członków rodziny tj. rodziców i dzieci, czemu służy indywidualne podejście do rodziny i jej problemów. Należy jednak podkreślić że asystent nie wyręcza rodziny, jedynie wspiera ją w wykonywaniu określonych obowiązków, jak i również w podjętych działaniach, pokazuje jakie efekty przyniesie ich praca oraz ukierunkowuje te działania w taki sposób, aby przyniosły one zamierzone efekty.

Pozostawienie rodzin bez fachowego wsparcia i różnorodnej pomocy specjalistycznej spowoduje wzrost zjawiska dalszej degradacji rodzin i skutkować będzie różnorodnymi konsekwencjami, którymi najbardziej zagrożone będą dzieci. Priorytetem wspierania rodziny jest zapewnienie odpowiednich warunków rozwoju dzieci, młodzieży oraz kształtowania wartości i norm związanych z ich wychowaniem.

Praca asystenta rodziny w głównej mierze ukierunkowana jest na zapobieganie umieszczenia dzieci w pieczy zastępczej. W przypadku kiedy rodzice biologiczni nie mogą pełnić władzy rodzicielskiej, wówczas opieka nad dziećmi sprawowana jest w formie pieczy zastępczej – rodzinnej lub instytucjonalnej, organizowanej przez powiat. W momencie przekazania dzieci poza rodzinę naturalną asystenci podejmują działania zmierzające do powrotu dzieci do domu rodzinnego przy współpracy rodzin naturalnych z koordynatorem pieczy zastępczej. Na terenie miasta Siemiatycze w 2017 r. funkcjonowało 13 rodzin zastępczych w tym: 10 rodzin spokrewnionych i 3 niezawodowe. Łącznie w rodzinach zastępczych było umieszczonych 14 dzieci 10 chłopców i 4 dziewczynki. Na terenie miasta nie funkcjonuje zawodowa rodzina zastępcza.

Kolejnym problemem dotyczącym rodziny jest niepełnosprawność. Pod tym kątem również kierowane jest wsparcie, dostosowane do indywidualnych potrzeb rodziny. Dzieciom i młodzieży z zaburzeniami psychicznymi udzielana jest pomoc w formie specjalistycznych usług opiekuńczych. Zajęcia z psychologiem, pedagogiem, logopedą, czy terapia sensoryczna świadczone są przez publiczne i niepubliczne placówki. W 2017 roku pomocą tą objętych zostało 16 dzieci z terenu Siemiatycz.

W mieście funkcjonuje również Zespół Szkół Specjalnych obejmujący swoją opieką dzieci i młodzież od lat 3 do 25. Zapewnia on edukację na poziomie podstawowym, gimnazjalnym, a także przysposobienie do pracy. Poza tym uczniowie mają tam dostęp do takich zajęć jak m.in. dogoterapia, muzykoterapia, rehabilitacja ruchowa i wiele innych, wspierających ich wszechstronny rozwój.

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie oferuje m.in. turnusy rehabilitacyjne, dofinansowanie na sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne czy też dofinansowanie na likwidację barier architektonicznych.

Rodziny z dzieckiem niepełnosprawnym, spełniające kryteria, otrzymują również pomoc finansową w ramach świadczeń rodzinnych. Przysługuje im świadczenie pielęgnacyjne, zasiłek pielęgnacyjny, zasiłek rodzinny z dodatkiem na kształcenie i rehabilitację niepełnosprawnego dziecka.

Miasto Siemiatycze cały czas podejmuje starania by wychodzić naprzeciw oczekiwaniom swoich mieszkańców. Sukcesywnie powstają miejskie programy i projekty społeczne, które służą wsparciu siemiatyckich rodzin, dzieci i młodzieży. Są to następujące programy:

- ✓ Rodzina 5+ - program wspierający rodziny wielodzietne i osoby samotnie wychowujące co najmniej 2 dzieci, z karty Rodzina 5+ korzysta blisko 500 mieszkańców z ponad 100 rodzin; karta uprawnia do zniżek w opłatach za żłobek, przedszkole, zajęcia organizowane przez SOK i MOSiR, do bezpłatnych przejazdów komunikacją miejską, a także zniżek oferowanych przez partnerów; program wspiera 20 przedsiębiorców;
- ✓ wczesne wspomaganie dla przedszkolaków – projekt adresowany do dzieci w wieku przedszkolnym, niepełnosprawnych lub zagrożonych niepełnosprawnością, realizowany w Przedszkolu Nr 5.
- ✓ Siemiatycki Uniwersytet Dzieciocy – bezpłatne zajęcia na Politechnice Białostockiej dla chętnych uczniów szkół podstawowych, zajęcia odbywają się raz w miesiącu;
- ✓ Młodzieżowa Rada Miasta Siemiatycze – grupa 15 młodych osób reprezentująca interesy siemiatyckiej młodzieży przed organami samorządu miasta; organ konsultacyjny i opiniotwórczy w sprawach dotyczących środowiska młodzieży;
- ✓ przeglądy zębów u dzieci i młodzieży z siemiatyckich szkół i przedszkoli - akcja promująca zdrowie i higienę jamy ustnej, bezpłatnym przeglądem zębów objętych zostało blisko 1200 uczniów;
- ✓ śniadanie w szkole – akcja promująca zdrowie, podjęta po konsultacjach z rodzicami i dyrekcją szkół, chętni uczniowie korzystają z pożywnego, porannego posiłku w szkole;
- ✓ przeciwdziałanie wykluczeniu cyfrowemu – darmowy dostęp do Internetu oraz nowoczesny sprzęt komputerowy dla 200 siemiatyckich rodzin;
- ✓ hotspoty - 23 punkty dostępne do Internetu m.in. w szkołach i przedszkolach, w bibliotece, w domu kultury, w hali widowiskowo-sportowej, na Placu Jana Pawła II, w okolicy dworca PKS i na plaży;
- ✓ opieka nad dziećmi do lat 3 – doposażenie żłobka przy Przedszkolu nr 3; utworzenie dwóch nowych żłobków przy Przedszkolu nr 1 i Przedszkolu nr 5;

Poniżej zestawienie danych liczbowych, które posłużyły do analizy potrzeb rodzin zamieszkujących miasto Siemiatycze oraz do określenia celów programu (dane za rok 2017).

WYSZCZEGÓLNIENIE	
Liczba mieszkańców Siemiatycz	14 585
Liczba dzieci w wieku 0-18 lat	2265
Liczba zarejestrowanych osób bezrobotnych w Siemiatyczach	473
Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej	656
Liczba rodzin pobierających świadczenie wychowawcze	1088
Liczba rodzin pobierających zasiłek rodzinny	523
Liczba dzieci korzystających z Funduszu Alimentacyjnego	88
Liczba dzieci dożywianych w przedszkolach i szkołach	283
Liczba dzieci korzystających ze stypendiów socjalnych	255
Liczba rodzin korzystających z dodatku z tytułu samotnego wychowania dziecka	39
Liczba rodzin korzystających z dodatku z tytułu wychowywania w rodzinie wielodzietnej	108
Liczba rodzin korzystających z dodatku z tytułu kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego	51
Liczba rodzin pobierających świadczenie pielęgnacyjne	28
Liczba rodzin korzystających z dodatku mieszkaniowego	198
Liczba rodzin korzystających z karty „Rodzina 5+”	95
Liczba rodzin objętych procedurą „Niebieska Karta”	85
Liczba osób zgłoszonych do MKRPA w celu podjęcia leczenia odwykowego	81
Liczba konsultacji w Punkcie Konsultacyjno–Terapeutycznym ds. Uzależnień	112
Liczba dzieci z terenu Siemiatycz przebywających w pieczy zastępczej	3
Liczba rodzin korzystających ze wsparcia asystenta rodziny	16

4. ANALIZA SWOT

W programie zastosowano analizę SWOT jako narzędzie identyfikacji i usystematyzowania mocnych i słabych stron oraz szans i zagrożeń społecznego obszaru miasta Siemiatycz. Na podstawie przeprowadzonej diagnozy sytuacji demograficznej i społecznej w gminie mieście Siemiatycze w zakresie organizacji systemu opieki nad dzieckiem oraz wsparcia rodziny, dokonano analizy SWOT, wskazując mocne i słabe strony oraz szanse i zagrożenia, tj. czynniki wewnętrzne i zewnętrzne mające wpływ na funkcjonowanie rodzin.

Mocne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> ▲ obowiązujące akty prawne, strategie i programy -Strategia rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Siemiatycze do roku 2022 -Miejski Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2016 – 2020 -Miejski Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na 2018 rok -Miejski Program Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2017 - 2020 ▲ funkcjonowanie Zespołu Interdyscyplinarnego działającego na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie ▲ działalność Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych ▲ działalność Punktu Konsultacyjnego ds. Uzależnień ▲ kształcenie kadry pomocy społecznej w zakresie umiejętności działania na rzecz dziecka i rodziny ▲ wsparcie asystenta rodziny ▲ ulgi dla rodzin wielodzietnych w ramach Programu „Rodzina 5+” i ogólnopolskiej Karty Dużej Rodziny ▲ dostęp do nieodpłatnych porad prawnych ▲ dostęp do poradnictwa specjalistycznego (np. psycholog, pedagog, logopeda) ▲ programy edukacyjne dla rodzin (np. warsztaty „Akademia Rodzica”, program korekcyjno-edukacyjny dla osób stosujących przemoc w rodzinie) ▲ programy profilaktyczne dla dzieci realizowane na terenie szkół ▲ wystarczająca ilość i dobra jakość placówek 	<ul style="list-style-type: none"> ▲ ubóstwo ▲ niewystarczająca liczba mieszkań socjalnych ▲ utrudniony dostęp do specjalistycznych usług medycznych w zakresie ochrony zdrowia ▲ niski poziom wykształcenia osób korzystających z pomocy społecznej, ▲ niski poziom aktywności klientów pomocy społecznej w zakresie wykorzystania własnych zasobów i możliwości w przewyżnianiu sytuacji kryzysowej ▲ brak gotowości rodzin do zmiany stylu życia ▲ brak rodzin wspierających ▲ pomoc dla rodzin głównie instytucjonalna z niewystarczającym udziałem podmiotów non profit ▲ brak Szkoły Rodzenia i poradni laktacyjnej

<p>oświatowych na terenie miasta</p> <ul style="list-style-type: none"> ▲ rozwinięta baza rekreacyjno-sportowa (kompleks sportowy MOSiR, stadion piłkarski, Orlik, korty tenisowe, skatepark, sala sportów walki, Hala Widowiskowo-Sportowa, sezonowe kąpielisko i boiska do siatkówki plażowej) ▲ funkcjonowanie Świetlicy Socjoterapeutycznej Caritas ▲ szeroka oferta zajęć pozalekcyjnych dla dzieci w placówkach oświatowych, Miejskiej Bibliotece Publicznej, Siemiatyckim Ośrodku Kultury itd. 	
Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> ▲ kształtowanie ogólnokrajowej polityki prorodzinnej ▲ wzrastająca świadomość potrzeby wsparcia rodziny w środowisku ▲ wzrost świadomości społecznej dotyczącej problemów zdrowotnych i konieczności działań profilaktycznych ▲ możliwość pozyskiwania wsparcia finansowego ze źródeł zewnętrznych ▲ dalszy rozwój oferty sportowej i kulturalnej ▲ dalszy rozwój oferty edukacyjnej ▲ możliwość pozyskiwania do współpracy przy realizacji zadań ustawowych organizacji pozarządowych oraz kościołów i związków wyznaniowych 	<ul style="list-style-type: none"> ▲ występowanie zjawiska osłabienia autorytetu rodziny i więzi międzypokoleniowych ▲ przerzucanie odpowiedzialności za wychowanie dzieci na inne instytucje ▲ wzrost zachowań patologicznych (np. przemoc, alkoholizm, narkomania, wandalizm, uzależnienie od Internetu) ▲ wzrost kosztów utrzymania rodziny ▲ uzależnienie rodzin od pomocy społecznej i zjawisko „dziedziczenia biedy” ▲ brak kształcenia adekwatnego do późniejszych możliwości zatrudnienia ▲ cedowanie nowych zadań na samorządy gminne bez zapewnienia środków na ich realizację ▲ niewystarczająca ilość środków finansowych na realizację zadań z zakresu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej ▲ stereotypowe postrzeganie instytucji pomocowych

Z powyższej analizy wynika, że bezsprzecznym zasobem lokalnego systemu wsparcia rodziny jest jego różnorodność, która stanowi niezbędną podstawę do rozwoju kompleksowej i zintegrowanej oferty usług dla rodzin z dziećmi. Jednocześnie istnieją pewne luki i niedoskonałości w oferowanym rodzinom wsparciu, które należałoby zniwelować poprzez realizację zadań wynikających z Programu.

5. ADRESACI PROGRAMU

Adresatami Programu są dzieci oraz ich rodzice zamieszkujący na terenie miasta Siemiatycze, w szczególności rodziny przeżywające trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych, żyjące w niedostatku materialnym, oraz rodziny zagrożone umieszczeniem dzieci w pieczy zastępczej, a także te, którym Sąd ograniczył władzę rodzicielską, lub które zostały pozbawione władzy rodzicielskiej.

6. CELE PROGRAMU

Celem głównym Programu jest stworzenie i rozwijanie spójnego systemu pomocy w zakresie wspierania rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych.

Cel szczegółowy 1 Zabezpieczenie podstawowych potrzeb rodziny i dziecka		
Zadania	Wskaźniki realizacji	Realizator
Monitoring sytuacji rodzin z dziećmi	▲ liczba wywiadów środowiskowych	MOPS
Objęcie pomocą finansową i rzeczową rodzin znajdujących się w trudnej sytuacji materialnej	▲ liczba rodzin objętych pomocą społeczną ▲ liczba dzieci korzystających z posiłku ▲ liczba rodzin i dzieci korzystających z pomocy w ramach programu „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” i zasiłków celowych na zakup żywności ▲ liczba rodzin i dzieci korzystających z POPŻ ▲ liczba rodzin i dzieci korzystających z zasiłków rodzinnych (z dodatkami) ▲ liczba rodzin i dzieci korzystających z Funduszu Alimentacyjnego ▲ liczba rodzin i dzieci korzystających ze świadczenia wychowawczego (500+) ▲ liczba rodzin i dzieci korzystających z dodatku mieszkaniowego ▲ liczba rodzin i dzieci korzystających z dodatku energetycznego	MOPS

Cel szczegółowy 2 Wyrównywanie szans edukacyjnych dzieci i młodzieży		
Zadania	Wskaźniki realizacji	Realizator
Pomoc w formie stypendiów, zasiłków szkolnych, wyprawki szkolnej, specjalnych rządowych programów pomocy dzieciom i uczniom	<ul style="list-style-type: none"> ⤴ liczba rodzin i dzieci korzystających ze stypendiów socjalnych ⤴ liczba rodzin i dzieci korzystających z zasiłków szkolnych ⤴ liczba rodzin i dzieci korzystających z programu „Dobry Start” (300+) ⤴ liczba rodzin i dzieci korzystających z zasiłków w ramach specjalnych rządowych programów pomocy dzieciom i uczniom 	MOPS, Urząd Miasta
Realizowanie programów profilaktycznych i edukacyjnych dla dzieci i młodzieży	<ul style="list-style-type: none"> ⤴ liczba programów i wydarzeń ⤴ rodzaje programów o wydarzeń 	Urząd Miasta, placówki oświatowe
Integracyjne formy nauczania, opieki i rehabilitacji dzieci i młodzieży z niepełnosprawnością	<ul style="list-style-type: none"> ⤴ liczba klas integracyjnych w szkołach ⤴ liczba grup integracyjnych w przedszkolach ⤴ liczba dzieci niepełnosprawnych w klasach i grupach integracyjnych ⤴ liczba dzieci objętych specjalistycznymi usługami opiekuńczymi 	Placówki oświatowo-wychowawcze, MOPS
Wsparcie dzieci i młodzieży w placówkach oświatowych poprzez poradnictwo psychologiczne i pedagogiczne	<ul style="list-style-type: none"> ⤴ ilość pedagogów szkolnych ⤴ ilość psychologów szkolnych ⤴ ilość udzielonych konsultacji 	Placówki oświatowe
Cel szczegółowy 3 Kształtowanie i wzmacnianie umiejętności opiekuńczo-wychowawczych rodziców przeżywających trudności w wypełnianiu swoich funkcji		
Zadania	Wskaźniki realizacji	Realizator
Praca środowiskowa promująca pożądane wzorce rodziny	<ul style="list-style-type: none"> ⤴ liczba asystentów rodziny ⤴ liczba rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny ⤴ liczba pracowników socjalnych ⤴ liczba rodzin objętych pracą socjalną 	MOPS
Wspieranie rodzin biologicznych, których dzieci przebywają w pieczy zastępczej	<ul style="list-style-type: none"> ⤴ Liczba dzieci przebywających w pieczy zastępczej ogółem ⤴ liczba dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej w roku sprawozdawczym ⤴ częstotliwość kontaktów dziecka z 	MOPS, PCPR

	<p>rodzicem biologicznym (brak kontaktu, sporadyczny kontakt, regularny kontakt)</p> <ul style="list-style-type: none"> ⤴ liczba dzieci, które powróciły do rodzin biologicznych ⤴ formy i metody wspierania rodzin biologicznych 	
Zapewnienie innych form wsparcia dla rodzin przeżywających trudności opiekuńczo-wychowawcze	<ul style="list-style-type: none"> ⤴ liczba rodzin objętych nadzorem kuratorskim ⤴ liczba podmiotów świadczących specjalistyczną pomoc dla rodzin ⤴ liczba rodzin, które skorzystały z poradnictwa psychologicznego, prawnego, terapii, mediacji, specjalistycznych usług opiekuńczych dla dzieci i młodzieży z zaburzeniami psychicznymi ⤴ liczba udzielonych konsultacji, porad psychologicznych, porad prawnych 	MOPS, PCPR, Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna, Urząd Miasta, placówki oświatowe
Realizowanie działań profilaktycznych i edukacyjnych dla rodziców	<ul style="list-style-type: none"> ⤴ liczba programów i przedsięwzięć ⤴ rodzaje programów i przedsięwzięć ⤴ zakres tematyczny ⤴ ilość zorganizowanych spotkań dla rodziców 	PCPR, Urząd Miasta, placówki oświatowe, KPP
Współpraca podmiotów pracujących na rzecz rodziny (instytucje samorządowe, placówki oświatowe, kościoły i związki wyznaniowe, fundacje, stowarzyszenia)	<ul style="list-style-type: none"> ⤴ liczba podmiotów współpracujących na rzecz rodziny ⤴ liczba posiedzeń doraźnych zespołów interdyscyplinarnych ⤴ liczba informacji do Sądu Rejonowego dot. sytuacji dziecka w rodzinie ⤴ liczba posiedzeń dot. oceny sytuacji dziecka umieszczonego w pieczy zastępczej 	MOPS, PCPR, KPP, Sąd Rejonowy
<p>Cel szczegółowy 4 Zwiększenie poziomu bezpieczeństwa rodziny, dzieci i młodzieży</p>		
Zadania	Wskaźniki realizacji	Realizator
Monitorowanie środowisk zagrożonych uzależnieniami i motywowanie do podjęcia leczenia/terapii, ze szczególnym uwzględnieniem rodzin z dziećmi	<ul style="list-style-type: none"> ⤴ liczba rodzin z dziećmi, którym udzielono pomocy z powodu uzależnienia ⤴ liczba konsultacji psychologicznych, terapeutycznych ⤴ liczba spraw skierowanych do Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych 	MOPS, Urząd Miasta

<p>Realizowanie zadań związanych z przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie</p>	<ul style="list-style-type: none"> ⤴ Liczba uruchomionych procedur Niebieska Karta, w tym w rodzinach z dziećmi ⤴ liczba grup roboczych ⤴ liczba spraw skierowanych do prokuratury ⤴ liczba spraw skierowanych do MKRPA z grup roboczych Zespołu Interdyscyplinarnego ⤴ podmioty, które wszczęły procedurę Niebieska Karta ⤴ liczba osób objętych dozorem za przestępstwa z art. 207§1 k.k. 	<p>MOPS, KPP, Zespół Interdyscyplinarny, Sąd Rejonowy</p>
<p>Zabezpieczenie środków finansowych na współfinansowanie pobytu dziecka w pieczy zastępczej</p>	<ul style="list-style-type: none"> ⤴ Wysokość środków finansowych przeznaczonych na współfinansowanie pobytu dziecka w pieczy zastępczej 	<p>MOPS</p>
<p>Organizowanie form aktywnego spędzania czasu wolnego dla dzieci, młodzieży, rodzin z dziećmi</p>	<ul style="list-style-type: none"> ⤴ liczba programów i przedsięwzięć ⤴ liczba uczestników ⤴ zorganizowane formy wypoczynku letniego i w czasie ferii zimowych (rodzaj, ilość przedsięwzięć) ⤴ ilość dzieci biorących udział w zorganizowanych formach wypoczynku letniego i w czasie ferii zimowych ⤴ liczba osób i rodzin którym wydano Kartę Dużej Rodziny w ramach programu rządowego ⤴ liczba osób i rodzin którym wydano kartę w ramach programu gminnego „Rodzina 5+” 	<p>Urząd Miasta, SOK, MOSiR, Biblioteka Miejska, placówki oświatowe</p>

7. ZASOBY INSTYTUCJONALNE

Podmioty zaangażowane w realizację Programu, publiczne i niepubliczne:

- Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Siemiatyczach
- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Siemiatyczach
- Urząd Miasta Siemiatycze
- Komenda Powiatowa Policji w Siemiatyczach
- Powiatowy Urząd Pracy
- Zespół Interdyscyplinarny ds. Przemocy w Rodzinie
- Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Siemiatyczach
- Sąd Rejonowy w Bielsku Podlaskim
- Kuratorzy sądowi (zawodowi i społeczni)
- Placówki służby zdrowia
- Placówki oświatowe
- Pedagodzy szkolni, specjaliści i terapeuci (w tym m.in. Punkt Konsultacyjno – Terapeutyczny ds. Uzależnień, Powiatowa Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna, Niepubliczna Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna In-Progres)
- Siemiatycki Ośrodek Kultury
- Miejska Biblioteka Publiczna w Siemiatyczach
- Miejski Ośrodek Sportu i Rekreacji w Siemiatyczach
- Organizacje pozarządowe
- Kościoły i związki wyznaniowe

8. ŹRÓDŁA FINANSOWANIA

Źródłem finansowania zadań określonych w Miejskim Programie Wspierania Rodziny na lata 2019 –2021 dla Miasta Siemiatycze są środki finansowe poszczególnych podmiotów realizujących zadania na rzecz dziecka i rodziny. Środki te pochodzą z budżetu miasta, dotacji celowych z budżetu państwa , jak i dotacji unijnych.

9. OCZEKIWANE REZULTATY PROGRAMU

Głównym rezultatem niniejszego programu ma być polepszenie sytuacji dziecka i rodziny dzięki stworzeniu spójnego systemu wsparcia, przy wykorzystaniu zasobów instytucjonalnych i środków finansowych Miasta. Oczekuje się:

- poprawy funkcjonowania rodzin przeżywających trudności w sprawowaniu funkcji opiekuńczo-wychowawczej i przywrócenia im zdolności do prawidłowego wypełniania obowiązków rodzicielskich
- ograniczenia zjawiska wykluczenia społecznego rodzin z różnego rodzaju dysfunkcjami
- umożliwienia dzieciom umieszczonym w pieczy zastępczej powrotu do rodziny naturalnej, poprzez przywrócenie jej naturalnych funkcji.
- zabezpieczenia podstawowych potrzeb bytowych rodzin celem zapobiegania powstawaniu sytuacji kryzysowych,
- podniesienia świadomości społeczeństwa o dostępnych formach wsparcia dla rodzin w trudnej sytuacji
- wzrostu świadomości w zakresie planowania i funkcjonowania rodziny
- ochrony dzieci i młodzieży przed przemocą, uzależnieniami i demoralizacją

10. MONITORING I EWALUACJA

Miejski Program Wspierania Rodziny na lata 2019 - 2021 dla Miasta Siemiatycze jest dokumentem otwartym i długofalowym. Będzie realizowany przy współpracy lokalnego samorządu, instytucji i organizacji pozarządowych oraz innych podmiotów zajmujących się sprawami rodziny. Stanowi on dokument wyznaczający cele i zadania, w związku z tym wymaga oceny i weryfikacji efektywności podejmowanych zadań. Monitoring Programu będzie polegał na corocznym gromadzeniu i analizowaniu informacji o stanie jego realizacji. Zebrane dane pozwolą na kontrolę postępu realizacji poszczególnych zadań oraz podjęcie działań korygujących. Głównymi obszarami monitorowania Programu będą wyznaczone zadania, zgodnie z przyjętymi celami. Informacje z realizacji Programu wraz ze wskazaniem potrzeb będą zawierane w rocznym sprawozdaniu przedstawianym przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej Radzie Miasta Siemiatycze w terminie do 31 marca każdego roku.